

LW421

МОРСКО ПРАВО (ПУБЛИЧНО И ЧАСТНО)

Приета: прот. № 16 от 06.02.2007 г.; изм. прот. № 11 от 17.09.2011; изм. прот. № 15 от 24.06.2016г.

Лектор: проф. д-р Симеон Божанов

АНОТАЦИЯ

С курса по дисциплината *Морско право* се дава възможност на студентите да получат достатъчно информация и познания по правната уредба на проблемите, свързани с използването и опазването на Световния океан. В неговите рамки се акцентира върху правата и задълженията на държавите в морските пространства, определени по силата на съществуващите международни договорености. Отделено е внимание и на законодателството на Европейския съюз в тази област, на някои регионални споразумения, както и на националната правна уредба, свързана с компетенциите на България в акваторията на Черно море.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Преподаваната дисциплина е насочена главно към формирането на знания за особеностите, спецификата и характерните черти на съвременното морско право. Студентите се запознават задълбочено с Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право – един от най-значимите международноправни актове, уреждащ отношенията между държавите в Световния океан. Получава се представа и за редица специални международни конвенции, нормативни актове на Европейския съюз, регионални договорености (по които участва нашата страна), включително за националната правна уредба в тази област, чиято основа е заложена в Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Р България.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината засяга и редица други области на правото, поради което е желателно предварително да са слушани лекции по Международно право, Административно право, Конституционно право, Гражданско право, Наказателно право, Право на Европейския съюз.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение		задочно обучение	
			л	с у общ	л	с у общ
Право	Избираема	3	30	30	20	20

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Понятие, предмет и особености на Морското право

Въведение в спецификата на Морското право като отрасъл на общото Международно право.

Особености на урежданите отношения.

Тема 2. Зараждане и развитие на Морското право

Предпоставки за въвеждането на правила при различните видове използване на моретата и океаните. Основания за регламентиране поведението на държавите в тази област.

Тема 3. Източници на Морското право

Роля на обичая при формирането на правата и задълженията на държавите в Световния океан. Същност на кодификацията и прогресивното развитие на Морското право.

Тема 4. Принципи на Морското право

Значение на общопризнатите принципи на Международното право при формирането и обособяването на основните принципи на Морското право.

Тема 5. Роля и място на Женевските конференции в процеса на кодификацията и прогресивното развитие на Морското право

Предпоставки за свикването на I-та и II-та конференции на ООН по морско право. Резултати от работата на Женевските конференции.

Тема 6. III- та Конференция на Организацията на обединените нации по морско право

Основания за свикването на конференцията. Особености в работата ѝ. Специфика на заключителните разпоредби на конвенцията.

Тема 7. Значение на III-та Конференция на ООН по морско право

Кодификационна роля. Формиране на нови институти, принципи и норми на Морското право. Принос на конференцията при определянето на правопорядъка в Световния океан.

Тема 8. Видове морски пространства и техния юридически режим

Характерни особености на суверенитета на крайбрежните държави над вътрешните морски води, архипелажните води и териториалното море. Същност и разграничение между понятията суверенни права, юрисдикция и контрол над морските пространства.

Тема 9. Районът като общо достояние на човечеството

Предпоставки за формирането на този нов институт на Морското право. Права и задължения на държавите при изследването и използването на морското дъно и неговите недра извън приложението на националната юрисдикция. Организационна структура по разработката и използването на природните ресурси на района.

Тема 10. Специална международноправна уредба на опазването на морската среда от замърсяване

Зараждане на проблема със замърсяването на моретата и океаните. Предпоставки за въвеждането на норми и стандарти за допустимо замърсяване. Изисквания, залегнали в поредицата от международноправни актове в тази област.

Тема 11. Конференциите на ООН по морско право и проблемите на опазването на морската среда от замърсяване

Същност на разпоредбите за опазване на морската среда от замърсяване в приетите конвенции на I-та и III-та конференции на ООН по морско право.

Тема 12. Права, задължения и отговорности на държавите по предотвратяването, ограничаването и контрола над замърсяването на морската среда

Компетенции на крайбрежната държава, държавата на знамето и държавата на пристанището.

Понятие и същност на задължението на държавите да защитават и опазват морската среда.

Специфика на отговорността при замърсяване на морската среда.

Тема 13. Морски научни изследвания

Значение на този вид дейност в Световния океан. Преследвани цели при научните изследвания. Права и задължения на държавите при извършването на морски научни изследвания.

Тема 14. Развитие и използване на морските технологии

Необходимост от установяването на тясно сътрудничество между държавите в процеса на развитието и използването на техническите научни достижения, с цел рационално и разумно използване на морските живи и неживи ресурси. Специфични критерии и изисквания по отношение обмена (и най-вече предоставянето) на морски технологии на развиващите се държави.

Тема 15. Уреждане на спорове, възникващи в процеса на използването и опазването на Световния океан

Същност на използваните процедури. Роля на извънсъдебните средства за решаване на спорове. Роля и място на Международния трибунал по морско право в решаването на спорове относно тълкуването и прилагането на Конвенцията по морско право. Значение на арбитража при решаването на спорове между държавите.

Тема 16. Използване и опазване на Черно море

Специфика на Черноморската екосистема. Правни механизми за използването на ресурсите на Черно море. Значение на международноправната уредба за опазването на Черно море от замърсяване.

Тема 17. Режим на корабоплаването през Черноморските проливи

Международноправна уредба. Характерни особености на преминаването през проливите. Нови тенденции относно режима на преминаване през проливите.

Тема 18. Законът за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Р България

Необходимост от правна уредба на статута и режима на българските морски пространства. Указът от 1986 г. и законите от 1987г. и 2000 г. – характерни особености. Идеи за промяна на подхода при уреждането на статута и режима на българските морски пространства.

КУРСОВА РАБОТА

Изработване и представяне на писмен отговор по специфични въпроси, уреджани от Морското право.

МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Семестриалният изпит е писмен. Крайната оценка се формира по следния начин: 70% - оценката от семестриалния изпит; 20% - оценката на курсовата задача; 10% - участие в учебния процес.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

I. Учебни помагала:

1. Bonassies, P., Ch. Scapel, Traite de droit maritime, P., 2006

II. Специализирани списания:

Проблеми на морското право, Морска мисъл, Правна мисъл, Съвременно право - свързаните с тематиката публикации се уточняват в рамките на учебния процес

III. Международноправни и вътрешноправни актове:

Конвенция на ООН по морско право

Конвенция за режима на корабоплаване през Черноморските проливи

Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване

Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Р България

Кодекс на търговското корабоплаване

Н.В.: Не са посочени обнародванията на правните актове в ДВ, защото в тях непрекъснато се правят изменения и допълнения (включително отмени). По тези съображения, в рамките на учебния процес се уточнява къде и как да се намират и ползват актуализираните правни актове.

LW 421

МОРСКО ПРАВО (ПУБЛИЧНО И ЧАСТНО)

Специалност: Право

Лектор: проф. д-р Симеон Божанов

1. Понятие, предмет и особености на Морското право
2. Еволюция на МП
3. Източници на МП
4. Общопризнати принципи на МП
5. Основни принципи на МП
6. Резултати от водените на Женевските конференции преговори
7. Свикване и организация на работата на III Конференция на ООН по МП
8. Особености в работата на конференцията
9. Значение на КМП
10. Специфика на заключителните разпоредби на КМП
11. Юридически режим на морските пространства
12. Вътрешни морски води
13. Териториално море
14. Архипелажни води
15. Международни проливи
16. Международни канали
17. Прилежаща зона
18. Изключителна икономическа зона
19. Континентален шелф
20. Открито море
21. Районът
22. Споразумението за района
23. Организационна структура по изследването и използването на района
24. Специални конвенции за опазване на морската среда от замърсяване
25. Конвенцията по морско право и екологичните проблеми
26. Права и задължения на държавите при опазването на морската среда
27. Отговорности при замърсяване на морската среда
28. Същност и цели на морските научни изследвания
29. Сътрудничество при развитието на морските технологии и техния трансфер

- океан
30. Принципи на уреждане на спорове по използването и опазването на Световния океан
  31. Помирителни процедури
  32. Съдебна процедура
  33. Арбитражна процедура
  34. Използване и опазване на Черно море
  35. Режим на корабоплаването през Черноморските проливи
  36. Основни постановки на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Р България

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

I. Учебни помагала:

Bonassies, P., Ch. Scapel, Traite de droit maritime, P., 2006

II. Специализирани списания:

Проблеми на морското право, Морска мисъл, Правна мисъл, Съвременно право

III. Международноправни и вътрешноправни актове:

Конвенция на ООН по морско право

Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване

Конвенция за режима на корабоплаване през Черноморските проливи

Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Р

България

Кодекс на търговското корабоплаване

31.07.2016 г.